

WARTOŚĆ XXVI

Mój związek z pracą, nauką, sztuką¹

II. PROSPEKT WARTOŚCI

2.1. CEL OGÓLNY

Rozwój intelektualno-duchowy

2.2. CEL SZCZEGÓŁOWY

Kształtowanie postawy zgłębiania wiedzy

2.3. CEL WYCHOWAWCZY

Umiejętność rozwijania swojego człowieczeństwa

2.4. PROPONOWANE TEMATY

- Co to znaczy człowieczeństwo?
- Wartości w sztuce zrealizowane przez człowieka.
- Jakie są współczesne zagrożenia dla sztuki?

2.5. ZADANIA DLA UCZNIĄ, SAMOWYCHOWANIE

Normy

- Człowiek powołany jest do pracy² i do twórczości.
- „Człowiek staje się bardziej sobą przez coraz pełniejsze poznanie prawdy”³.
- Sztuka jest dla człowieka pomocą w interpretowaniu rzeczywistości⁴.

¹ „Stworzony bowiem na obraz i podobieństwo Boga Samego wśród widzialnego wszechświata, ustanowiony, aby ziemię czynić sobie poddaną, jest człowiek przez to samo od początku powołany do pracy”. LE Wprowadzenie.

² Jan Paweł II, Przemówienie do przedstawicieli UNESCO, Paryż, 2.02.1980, *W imię przyszłości kultury*, w: Jan Paweł II, *Wiara i kultura*, dz. cyt., s. 76.

³ „Wszelka autentyczna sztuka interpretuje rzeczywistość pozostającą poza zasięgiem zmysłów. Rodzi się z milczenia, zachwytu lub protestu szczerego serca. Stara się przybliżyć tajemnicę rzeczywistości. to, co jest istotą sztuki, mieści się w głębi człowieka, tam, gdzie dążeniu do nadania sensu swojemu życiu towarzyszy przelotne poczucie piękna i tajemniczej jedności rzeczy”. Jan Paweł II, Homilia wygłoszona w czasie Mszy św. dla artystów, Bruksela, 20.05.1985, w: Jan Paweł II, *Wiara i kultura*, dz. cyt., s. 292.

⁴ „Człowiek swoją głębszą tożsamość ludzką łączy z przynależnością do narodu, swoją zaś pracę pojmuje także jako pomnażanie dobra wspólnego wypracowywanego przez jego rodaków, uświadamiając sobie przy tym, że na tej drodze praca ta służy pomnażaniu dorobku całej rodziny ludzkiej, wszystkich ludzi żyjących na świecie”. LE 10.

Program wychowawczy > Klasa VIII > Wartość XXVI > Mój związek z pracą, nauką, sztuką

Zasady

- Swoją pracą przyczyniam się do pomnażania dobra wspólnego narodu⁵.
- Uczę się swojego człowieczeństwa i badam otaczającą mnie rzeczywistość.
- Interesuję się współczesnymi zagadnieniami sztuki.

2.6. ZADANIA DLA RODZICÓW

Normy

- Praca jest dobrem człowieka⁶.
- Wykształcenie umożliwia człowiekowi korzystanie z osiągnięć nauki, kultury i sztuki⁷.
- Sztuka kształtuje dojrzałe życie człowieka.

Zasady

- Szacunek dla pracy i wartość pracowitości stanowią ważny element wychowania mojego dziecka⁸.
- Pomagam dzieciom w zdobywaniu wykształcenia.
- Sztuka inspirowała mnie do tworzenia relacji osobowych opartych na miłości, wierze i nadziei (małżeństwo, rodzina, przyjaźń).

2.7. ZADANIA DLA SZKOŁY, WYCHOWAWCY

Normy

- Człowiek jest podmiotem pracy⁹.

⁵ „Praca jest dobrem człowieka – dobrem jego człowieczeństwa – przez pracę bowiem człowiek nie tylko przekształca przyrodę, dostosowując ją do swoich potrzeb, ale także urzeczywistnia siebie jako człowiek, a także poniekąd bardziej staje się człowiekiem”. LE 9.

⁶ „Człowiek, który bardziej «jest» również przez to, co «ma», co «posiada» – musi umieć «posiadać» tj. dysponować i gospodarować środkami posiadania dla dobra własnego i dobra ogółu. A do tego nieodzowne jest takie wykształcenie”. Jan Paweł II, Przemówienie do przedstawicieli UNESCO, Paryż, 2.02.1980, *W imię przyszłości kultury*, w: Jan Paweł II, *Wiara i kultura*, dz. cyt., s. 76.

⁷ „Praca i pracowitość warunkują także cały proces wychowania w rodzinie właśnie z tej racji, że każdy «staje się człowiekiem» między innymi przez pracę, a owo stawanie się człowiekiem oznacza właśnie istotny cel całego procesu wychowania”. LE 10.

⁸ „Człowiek dlatego ma czynić sobie ziemię poddaną, ma nad nią panować, ponieważ jako «obraz Boga» jest osobą, czyli bytem podmiotowym uzdolnionym do planowego i celowego działania, zdolnym do stanowienia o sobie i zmierzającym do spełnienia siebie. Jako osoba jest tedy człowiek podmiotem pracy. Jako osoba pracuje, wykonuje różne czynności przynależące do procesu pracy, a wszystkie one, bez względu na charakter, mają służyć urzeczywistnianiu się jego człowieczeństwa, spełnianiu osobowego powołania, które jest mu właściwe z racji samegoż człowieczeństwa”. LE 6.

Program wychowawczy > Klasa VIII > Wartość XXVI > Mój związek z pracą, nauką, sztuką

- Nauka powinna bronić życia ludzkiego.
- Sztuka powinna przekazywać piękno i pełną prawdę o człowieku.

Zasady

- Stosuję etyczne zasady pracy¹⁰.
- We wszystkich dziedzinach nauki powinien panować prymat etyki¹¹.
- Wskazuję na uniwersalne wartości ludzkie promowane przez sztukę¹².

2.8. SPOSÓB REALIZACJI

Uczniowie proszeni są o przygotowanie w grupach prac dotyczących wkładu polskich twórców i naukowców w postęp cywilizacyjny.

2.9. OSIĄGNIĘCIA, EFEKTY

Poznawcze działanie osoby wiąże się z nieustannym kontaktowaniem się z poznawanym bytem, nie jest ono procesem oderwanym od rzeczywistości. Młody człowiek jest zmotywowany do zdobywania wiedzy i przemieniania siebie, aby bardziej urzeczywistniło się jego człowieczeństwo, spełniło jego osobowe powołanie. W dochodzeniu do prawdy młody człowiek umie wykorzystać zarówno swoją pracę, jak i zdobycze nauki i sztuki. W swojej twórczości postępuje etycznie, odpowiedzialnie, mając na uwadze godność osoby ludzkiej.

⁹ „Nie ulega bowiem wątpliwości, że praca ludzka ma swoją wartość etyczną, która wprost i bezpośrednio pozostaje związana z faktem, iż ten, kto ją spełnia, jest osobą, jest świadomym i wolnym, czyli stanowiącym o sobie podmiotem”. LE 6.

¹⁰ „I proszę Was: użyjcie wszystkich sił, by wprowadzić i respektować we wszystkich dziedzinach nauki prymat etyki”. Jan Paweł II, Przemówienie do przedstawicieli UNESCO, Paryż, 2.06.1980, *W imię przyszłości kultury*, w: Jan Paweł II, *Wiara i kultura*, dz. cyt., s. 80.

¹¹ „Wpisane jest w duszę człowieka wezwanie do nieśmiertelności. Wpisane jest ono w duszę artysty, gdy dziełem swego talentu, swego geniuszu, stara się przekroczyć granicę przemijania i śmierci”. Jan Paweł II, Homilia wygłoszona w czasie Mszy św. Jubileuszu Roku Odkupienia dla artystów, Rzym, 18.01.1984, w: Jan Paweł II, *Wiara i kultura*, dz. cyt., s. 256.

¹² „Na tym zdaje się polegać główny rozdział dramatu współczesnej ludzkiej egzystencji w jej najszerszym i najpowszechniejszym wymiarze. Człowiek coraz bardziej bytuje w lęku. Żyje w lęku, że jego wytwory – rzecz jasna nie wszystkie i nie większość, ale niektóre, i to właśnie te, które zawierają w sobie szczególną miarę ludzkiej pomysłowości i przedsiębiorczości – mogą zostać obrócone w sposób radykalny przeciwko człowiekowi. Mogą stać się środkami i narzędziami jakiegoś wręcz niewyobraźalnego samozniszczenia, wobec którego wszystkie znane nam z dziejów kataklizmy i katastrofy zdają się blednąć. Musi przeto zrodzić się pytanie, na jakiej drodze owa dana człowiekowi od początku władza, mocą której miał czynić ziemię sobie poddaną, obraca się przeciwko człowiekowi, wywołując zrozumiały stan niepokoju, świadomego czy też podświadomego lęku, poczucie zagrożenia, które na różne sposoby udziela się współczesnej rodzinie ludzkiej i w różnych postaciach się ujawnia”. RH 15.

2.10. ZAGROŻENIA

Praca i twórczość człowieka mogą się obrócić przeciwko niemu. Przestaną służyć jego realnym potrzebom, nie będą przyczyniać się do jego rozwoju¹³. Istnieje zagrożenie, że praca i twórczość człowieka tracą wymiar ludzki i przestaną być godne człowieka.

¹³ „Wiąże się z tym od razu bardzo ważny wniosek natury etycznej: o ile prawdą jest, że człowiek jest przeznaczony i powołany do pracy, to jednak nade wszystko praca jest «dla człowieka», a nie «człowiek dla pracy»”. LE 6.